

Шкала спостереження за спілкуванням дітей старшого дошкільного віку І.В. Мартиненко

Оцінювання комунікативної діяльності дітей у процесі цілеспрямованого спостереження здійснюється за такими критеріями:

1. ініціює контакт;
2. легко вступає в контакт;
3. усно домовляється;
4. діє узгоджено з іншими без попередньої домовленості;
5. організовує взаємодію;
6. реагує на зауваження дорослого;
7. планує взаємодію;
8. контролює власну поведінку;
9. контролює поведінку інших;
10. уникає конфліктів;
11. провокує конфлікти;
12. поводить себе агресивно;
13. використовує вербальні і невербальні засоби спілкування;
14. використовує невербальні засоби спілкування;
15. звертається із запитаннями до дорослого;
16. звертається із запитаннями до дітей;
17. звернення до дорослого пов'язані з завданням;
18. звернення до дорослого позаситуативні;
19. звернення до дітей пов'язані з завданням;
20. звернення до дітей поза ситуативні;
21. аналізує підсумки взаємодії;
22. помічає помилки і визнає їх;
23. емоційність у спілкуванні з дорослим;
24. емоційність у спілкуванні з дітьми.

Аналіз отриманих даних, відповідно до означених критеріїв, здійснюється за такими шкалами:

- *комунікабельність та ініціативність* (легкість вступу в спілкування, мотивація, наявність зацікавленості в контакті) за критеріями 1–3; 10; 15–16;
- *сформованість ситуативно-ділових мотивів комунікативної діяльності*: з дорослим – 17; з дітьми – 19;
- *сформованість позаситуативних мотивів комунікативної діяльності*:
з дорослим – 18; з дітьми – 20;
- *сформованість структурних компонентів комунікативної діяльності* (чи планує спілкування, чи доводить ситуації спілкування до логічного завершення, результату, тривалість спілкування в різних умовах: з дорослим та однолітками)– 4–9; 23–24;
- *експресивність спілкування* (різноманітність засобів спілкування: слово, жести, міміка, пластика та інші невербальні прояви, їх виразність, емоційність) 13;14; 23; 24;
- *провідний характер поведінки під час спілкування* (адекватність дій ситуації, реакція на конфлікти, агресивні прояви і реакція на них, контролює поведінку свою та інших, помічає і визнає власні помилки) було визначено шляхом аналізу даних за критеріями 10–12; 21–22.

Курс лекцій «Психодіагностика дитини з мовленнєвими порушеннями», 2021 р., Центр розвитку
І.Мартиненко